

Učitelja naj podpira

4. srenjsko predništvo, t. j. srenjski župan, srenjski odborniki, šolski oče in vsi, ki imajo pri srenji kaj vpliva. Ako so srenjski možjé zares pravi možjé, so tudi prijatelji šole in prijatelji učiteljevi, ker oni dobro vedó, da je šola prva in naj bolj potrebna naprava v srenji, in da le iz dobre šole prihajajo dobri srenjčani. Žalostno je, da so še tu pa tam srenjski možjé (in med njimi še celó taki, ki se štejejo med omikane), ki jim je šola nekaka prisiljena reč in učitelj nekak vsiljenec, ktereга plačujejo slabše od svojega čednika. Sedanji duh časa se nikakor ne vjema s takim ravnanjem. Nekteri svobodoteržci vpijejo: „Srenja naj vlada šolo!“ Gorjé bi bilo marsikteri šoli in marsikteremu učitelju, ako bi bila samo srenja njegova zapovednica.

Učitelja naj podpira

5. duhovna in svetna gosposka. Obe imate svojo pravico do šole, tedaj tudi obe svoje dolžnosti do nje. Kako spodbudljivo je učitelju pri sercu, ko pri svoji gosposki dobiva hitro pomoč in pravico, kedar je potrebuje in prosi!

Ako ima tedaj pridni učitelj na vseh teh omenjenih straneh dovolj in zdatne podpore, se gotovo šola lepo razvija in donaša takega sadú, kakoršnega pričakuje in zahteva od nje cerkev, domovina in država. Bog daj, da bi tako bilo! P.

N r a v n o s t.

Vse, kar je pri izreji, mora svoj nravni namen imeti, in napačna je misel tistih, ki pravijo, da more človek dospeti do pravega spoznanja svoje neumerjoče duše in do spoznanja svojega namena, čeravno se njegove dušne zmožnosti že v zgodnji mladosti ne vkvarjajo z ničemur drugim, nego le s poveršnimi, zeló plitvimi nauki, ki nimajo nikakovega vpliva na moralično stran človeškega izobraženja. Svetni nauki, v kterih se malo, ali celó nič ne nehaja, kar bi merilo na moralično stran človeške izomike, nimajo, bi rekel, prav nobene koristi za občno človeško družčino. Kaj neki hasne vsa svetna zgodovina nježni mladini, ako le to vé in zna, kedaj je ta ali uni vladar svoje podložne vladoval; da je bil ta vladar lepe in krepke postave, a drugi zopet majhne in čverste, ako djanja

v zgodovini navedenih vladarjev ne cikajo na raznoterne strasti in kreposti naše mladine, in je ne zavračajo od krivega, brezbožnega djanja, napeljevaje jo k bogoljubnemu, pravičnemu življenju! Kaj hasne človeku jezikoslovje, lepopisje, matematika i razne druge véde in znanosti, ako pa človek pri vsem tem nima pravega spoznanja, o svojem pravem namenu! — Da bodo svetni nauki koristili enako posamesnemu človeku, kakor občni človeški družini, more se učitelj pri vsakem, bodisi pri katerem koli nauku, vedno ozirati na moralično stran človeške izomike; ne sme pozabiti njegove neumerjoče duše, ki je vdih božji, torej — naj večí zaklad, ki ga brani trohljivo njegovo teló. Ne sme se tedaj gledati samo na to, da se mladina vkrepuje in vadi svoje telo v raznih spretnostih, ki je zahteva človeška družina, temveč gledati je treba tudi na to, da mladina zališa svojo dušo. Mladost mora biti plemenita, krepka in čversta, a to ne samo po telesu, temveč veliko bolj po svoji duši; ona mora imeti zlahtna, plemenita čutila. Človek, ki je vzrejen moralično in ki je vse svoje izobraženje od mladih nog zajemal iz npravnega vira, najde povsod pravo spoštovanje in neko vrednost, s katero se ne more nikdar ponašati hinavec. Čelo npravno izobraženega človeka kaže, da je npravno olikan; njegove oči izrazujejo dobroto in ljubezen do vsakega človeka, in vsa njegova vnanja obnaša kaže, da so njegova čutila vir naj lepših, Bogu in ljudem dopadljivih, krasnih misli, ki mu napajajo njegovo dušo, in vodijo vse njegovo življenje; a ravno nasprotno je to vse pri človeku, ki nima npravne olike. — Napredek v npravnem smislu bodi tedaj naša prva potreba, naša prva skerb in prva dolžnost. Prva potreba in prva dolžnost vsakega človeka pa je, da skerbi za svojo neumerjočo dušo, ktera se le takrat neoskrunjena ohrani, ako se človek privaja npravnosti. — Da bode naša mladina enkrat krepka in čversta, da bode narodu in deržavi na čast in slavo, zalivajmo jej tedaj skerbno nadepolne kalí duha in serca s podučevanjem, ki se vjema z npravnostjo in pravo kerščansko vzrejo.

Iv. Tomšič.